
ПРЕДГОВОР

Школски речник књижевних термина замишљен је као приручник који ће ученицима основних и средњих школа, као и њиховим наставницама, омогућити лакшу и квалитетнију наставу књижевности. *Речник* ће, такође, бити врло користан и студентима Филолошког факултета, посебно на оним студијским групама на којима се теорија књижевности полаже као изборни предмет.

Искуство састављача, дугогодишњег професора књижевности у Филолошкој гимназији у Београду, говори да у нашој лексикографској литератури не постоји *прикладан* и *поуздан* приручник ове врсте, па су ученици различитих узраста – од виших разреда основне школе до завршног разреда средње школе – присиљени да се сналазе како знају и умеју. Због непознавања основних књижевних термина настава књижевности постаје велики терет за ученике, а за наставнике мучна и непродуктивна обавеза диктирања преузетих или импровизованих дефиниција.

Велики *Речник књижевних термина* Института за књижевност, у чијој су изради учествовали врхунски стручњаци бивше Југославије, представља капитално и незаобилазно дело у сваком озбиљнијем бављењу науком о књижевности, али је неприкладан за школске потребе, због мноштва разлога. Својим обимом, методологијом,

стилом, димензијама, па и ценом он најчешће одбија ученике као могуће читаоце, у толикој мери да упућивања од стране професора на ту књигу слабо помажу. Простије речено, овај *Речник* је неподесан за школску употребу јер је гломазан и претежак за ионако претрпану ђачку торбу, у њему се налази много тога што је за наставу књижевности непотребно, а оно што је потребно објашњено је тешким и неразумљивим језиком. Кад се, рецимо, сусретне са одредницом од неколико густо куцаних двостубачних страница великог формата, ученик губи веру да све то може разумети и научити, па стога одустаје од читања и оних краћих и једноставнијих одредница.

Школски речник књижевних термина замишљен је тако да превазиђе сва та ограничења, тј. да понуди једноставнија и краћа објашњења *свих књижевних термина* који се јављају у наставном процесу, али да при томе задржи прецизност и строгост коју намећу лексикографски стандарди.

Школски речник књижевних термина садржи око седамсто најважнијих одредница из свих области проучавања књижевности: *теорије књижевности* и њених ужих области – *стилистике, генологије* (теорије жанрова), *версификације, методологије, књижевне критике, историје књижевности* – од антике до савременог доба; *народне и уметничке књижевности; филологије; естетике и текстологије*. Основни корпус термина које *Речник* садржи одређен је наставним планом и програмом, тј. циљ састављача је био да објасни *све термине са којима се ученик среће* у току наставе књижевности у основној и средњој школи. Због тога су укључени и неки термини из других научних области – филозофије, социологије, религије, или из других уметности – сликарства, филма и сл. Основни критеријум увек је био да су то термини важни за разу-

мевање значајних писаца, дела и епоха (нпр.: *деизам, русоизам, мистицизам, егзистенцијализам, сецесија, херменевтика, аксиологија...*) или се намећу као елементарно знање из опште културе (*сценарио, шунд, цевна књига, калиграфија...*)

Тако би овај *Речник* требало да буде не само важан ослонац у савлађивању наставног градива књижевности, него и користан извор сазнања за сваког радозналост љубитеља књижевности.

др Душко Бабић